

ZALÁN TIBOR

Kései Berzsenyi-esték

Régi kedvek merre sodortak évek
s régi évek kedvei merre tűntek
Régi órák versei mind hallgatnak
s hallgatok én is

egyre többet nappalon s éjeken át
Por borítja asztalomon felejtett
könyveim mind tán csak a vén Horácon
alszom el olykor

Gazdaságom mind kevesebb örömmel
könyvelem és sort sor alá – hibásan –
körmölök jó dactilusok helyett Lám
ez a paraszt-lét

Még ha engem a szerelem megértne
bár elért talán de cseléd a lányka
híva légyen bárkiként a papíron –
Marcsa szegény csak

Őszi estvén éji bogár ha zúg és
friss must lének illata fölszivárog
vén diófám árnyai közt megbontom
friss rokolyáját

és midőn kedvem lelohad mint az tűz
s a gyereklélek nagyokat sóhajtva
arrébb táncol bús levelem megírom
Lollim a címzett

* A 21. Salvatore Quasimodo Nemzetközi Költőverseny fődíjas alkotása.

„Én hogy élek azt ne akard már tudni
hű barátném sóhajaimra sóhajt
vissza hozzám küldeni nem kell Vigasz
hús tenyeredben

képzeletben könnyeimet fürösztöm
ujjaidal játssz a hajamban el még
így maradjunk szárnyas idő fölöttünk
míg tovalebben”

Szőleim levét sem iszom már kedvvel
néha rám nyit s megmosolyog barátom
az kivel rég víg borozásokkal telt
estve s a hajnal

Ritkul egyre látogatása – látja
asztalunkra már Zsuzsa asszony a' bort
pincéből fel kényszeredetten hordja
lökve elénk csak

És a múzsák hűtlenedettek hozzám
tintatartóm bédugaszolva szárad
messze nézek zúg Boreas s e tájat
mégse veré fel

többé És hogy életem álorcája
béborult már nem nyitogat rám más sors
várakozni semmire sincs már itt hol
hallgat a Múzsza

ÁFRA JÁNOS

Kevés leszek

Szemedbe néznék, de talán kevés leszek,
ezerféle zaj bömböl, furakszik közénk,
és nem csak a zene, a pupillád is hideg,
szégyenöröm, hogy egésznap veled.

Szégyenöröm, hogy egésznap veled
lennék, mint lenni csak egyedül lehet,
és hallgatnám melleiden át a szíved,
a visító zuhanyrózsát végigszántva.

A visító zuhanyrózsát végigszántva
a pórusokon, félelmet súrolnék le rólad,
vágyat ölelésben dörzsölnék bőröd alá,
zuhanyzó üvegén törném a számat.

Zuhanyzó üvegén törném a számat,
ahogy hozzád dőlök, átkarolom lábad,
de csak a levegő fogy, ahogy tisztulsz,
és köréd szilárdul velem az emlékezet.

Köréd szilárdul velem az emlékezet,
minden kedves és fáradt mozdulattól.
Felejtésre ajánlott, kipróbált gyógymódok,
ezektől nyílnak még kitölthető terek.

Ezektől nyílnak még kitölthető terek
a nőben, ha a szeretet belül talált helyet.
Bevált terápiák, félrevezető leírással,
hisz átoperálhatatlan, ami benned sikerül.

Átoperálhatatlan, ami benned sikerül
belőlem, mint ébredő állatban az első álom,
szunnyadó emberben az élet. Átmenetileg
minden hordozó egy elhordható benyomás.

Minden hordozó egy elhordható benyomás
a létben, mennyi kedves szó esett félre mellettünk
így, észrevétlenül. Közben a legapróbb félelmek is
bevésődtek. Saját erdőnk ráncos oszlopai.

Bevésődtek saját erdőnk ráncos oszlopai
a bőr alá, az arc elé, a hang mögé és a szembe.
Vajon kibírják ezek a nézések az öregedésem?
Felolvasol, és szemüveged kedvesen billen.

Felolvasol, és szemüveged kedvesen billen félre,
mikor öledbe hajtott fejemen az első szürke hajszálat
észreveszed, hiszen őszülni már nem lehet akárkivel,
most végre szemedbe néznék, de talán kevés leszek.

TÉLI RAGOGYÁS (2001)

TANDORI DEZSŐ

Szalámi végrendeletem

(Hozzá is lehet
szeletelni,
szellemtelni,
szaletli. ÉS
KI-
NEK MI
NEM TETSZIK,
AZT A MA-
GA VÁLTOZATÁBÓL
- VAGY AZ EGÉSZET! -
KIHAGYNI!)

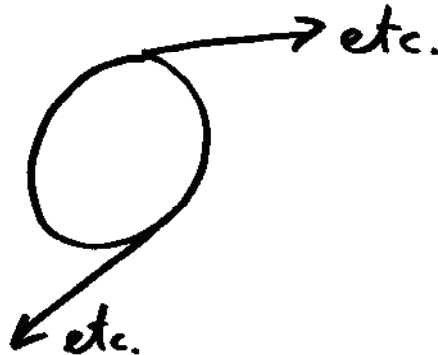
Álpetőfi – W. S.

Mi van, mi volt?
Egy kis laknyi.
Mi lesz? Nem tudjuk
belakni!
Mi lesz, nem tud.
Lyuk, belaknyi.

(Pótmegjegyzés: „De nem szellenteni!”)

Mert: rettegek, ah!
Hátultam, hárultam,
mint szél. Beleültem.
Kívültem, belültem,
szál szél, elültem.
Szélülök, mint közép.
Szédülök. Ültömképp.
Ah, szélütött, ne...! Még...

A lerajzolhatatlan?

Persze, csak képzetes. De: a *Töredék Hamletnek* máig „nicht überholt” 15-20 darabjának egyikében ez is ott van.

„Elenged, és érintései tűnt nyomaiból még egyszer megte-remt: úgy, ahogyan az ő számára megszűnsz.”

2. álpetőfi

(Mai lit. divat)

Őt nem érdekli
komolyba,
engem nem
komolytalanba.

Egziszt. divatok

Az abszolút kifejezés
nem okvetlen
abszolút-kifejezés.

(Ld. imént:
Na, és akkor...)

Hang: „Ne okvetlenkedj!”

J. A.

Hogy nem muszáj,
ha nem muszáj.

Névkör

j. a. j.

Jó így, kézzel írni

Csak hátra.

Dőlök fotelomban. Jön ez: összefoglaltam-e? *Külsőt nem tartok*, mennyit írtam ezt; miért hívnak mindenhova, miért kell felköszöntések elöl majd kibújni (75! büntetés); nincsenek fogaim (írtam), nem vállalom semmi gyógyítást (találkozást jelentene; 1000-1200 szerzőt fordítottam, neki ugráltam etc.); nincs járásom, rendes mozgásom; lehessen élve elég.

T. D., magam

Nem akarok már semmit.
Kivéve az irodalmi írást.
Csak már semmit se.

Ezzel le fogok
számolni, is:
„Egy, kettő, három...
...20579081 pl. ∞...
... És Cantor”. Nix metamatek!
A vég az, hogy elég a számból.

A Sarkkörökön

Számhúzó
kutyák. Tántorgok.

Számok:
számhúzódozók. Számbolgok.

Cantorgok.

Kafka falun

„Falun?
De akkor
hol a szomszéd falu?”

*

Én egyáltalán-irányú
vagyok!

*

Főmedvémet minden nap
megérintem. Ó!
Óvjuk egymást. Óvnánk.

„Élve elég”

Minek az élve(zete)? A kifejezés szemét mód többértelmű, holott annak ott vagyok magam. Nem akarok érintkezni, mert az megvolt. *Schwitters* a 20. sz. egyik legnagyobbja volt. Bécsben engem a magyar Schwittersnek neveztek. Itt meg azt se nagyon tudják, ki volt ő. Vissza ne üssön rá honi hírem. De leállok; az egész szalámi átnyíródhatna!

(Fáj a csuklóm...)

Kézzel írok.
Egy középcím:

ÁLVALÓDOK
~~USOK~~

*

Én: *igenén*.
De nem *én*.

*

Igen-elmém igenelném?
– Aztán elmén...!!

A W. S. hős(nő)szerelemesség egy megfej(t)ése

„Férfi voltam, nőt szerettem
volna. Magam magamat.
Nő nem lettem, hogy szerettem
volna magam magamat.
Elvagyogtam itt meg ott.
MEGVAGYOGATOTT.”

Örökbogcipő

(Papucscipő)

Szerelmem fűztem.
Cipőmet fűzném?
Hátha úgy járok,
mint *nagy Karinthy*,
cipőbefűzésből nem
emelkedett fel,
agyvérzésből így?
Inkább örökbogot!
Papucscipőt!

Üzletkötőben

Mindig másról
tárgyalva.
Mindig ugyanazt
tálalva.

*

„...a tárgyalóban
van. Valami ü...?”

Kafka (Csuklóm fáj!)

I.

A szomszéd faluba se lehet átérni? Élet hosszán. Igen! Nem!
Bécsbe se, a sarokra lemenni se, a vonat lépcsőjén felka-
paszkodni se, a fotelból feltápáskodni se. Csak semmi
szépségtápászt, céltápászt, eléréstápászt!

II. *Semmi íz nem ízlik (!?)*

Ah, de enni muszáj, menni nem. (Biztos?) Szépségtápász
meg: IGEN!

Ah, igen? A szépség önmaga üzlete, a jónőség, minden.

Mit (!?) tápásszam szám egy szép tápász láttán? (Hmb.)

Ízjelenet a Hajnali háztetőkből

Egy úr Petárnak:

„- Hölgyed Alíz?
Jól stiliz.”

*

Hmb, mbh etc. Secret love. Nyasged! (Ottlik alább nem ad-
ja. De ha legalább minden megvolt? Hbm.)

„Kafka”

Ma, pl. Kedd d.e. 10^h.

Nekem mostantól 2 hétre lenne szükségem, hogy felkészüljek egy *ma kedd d.e. 12^h-s* programra.

S így is szakadna rólam a víz. Hát nincs 10^h, nincs 12^h, nincs program. Ha lennem már ennyire muszáj, max. *én vagyok*.

Ottlik-Hamlet-Gábor

*Az égtájak osztása
(az én „Minden megvan”-om)*

Ha kör, ha négyzet az égtájak összessége, e kerületből félem mutatnak. Már ha nem én mutogatok velük. De bent jobb el, üldögelni. S így nem menni sehova. MEGVAN.

Ottlik-kémregény

Finomsággal: az író az angyalok kémje. (O. G.) (Fáj a csuklóm.) Én! Mozogtunk ugyanegy placcon. Úztünk-e ugyanegy foglalkozást? Nem tudhattuk egymásról. Mára ez mind nincs. Tudhatnánk egymásról?

Szép Ernő szigetén

*„...s többé sohasem
élek”
(Margitsziget)*

Hír: Ma reggel újra
megnyílt
a margitszigeti
kilátó-víztorony.

T. D.: És a látvány.
S soha nincs *meg*.

Végszavam

Gyakran van. („Ottlik! Mi a francnak volt meg minden?") De így *e szót* még sose láttam:

„Most én húzok.
Elhúzok.
De előbb még egy
jót PÚZOK!”

(Végszavam: előre van? Hátra van!)

Ál-W. S.-Arany-Dante

Fél-erdőig se ju(to)ttunk.
Kiderültünk: csalódtunk.
Kicsalódtunk: derültünk.
Csaló erdőkerülők.
Végin csak kiterülők.
Pont az i-n, mélypont a vég-in!
Szakad a középpont és vég-ín.
Kergülője lagunádnak,
szerelmetes ...inádnak:
de kit annyian imádtak!
Induljunk itt Igazádnak.
Ez a szomszéd falu. Soha
nem érünk igazánd-oda.

EGZISZTENCIALITÁS =
= A TEMATIZÁLATLAN.

(A tárgyatlan
minden tárggyal
túl van tárgyal.)

*

Egzisztencialitás?
Erre mondd, hogy
bármilyen más!

S még Rilke + Sz. E.

(két legnagyobb)

Csak inkább *remélni* ők
akarnak (és Luxor).

R. M. R.

*

„Az életet barátom szétszórja
itt az élet...” (Sz. E. szerint)

*

Itt? Hát ott? Ah, mi
az *ott*? Az az, hogy
OTT BASSZÁK MEG!

De hagyjuk

De hagyjuk. Szeretek.
Egyedül: lenni;
és hogy nem történik semmi.
Londonban, Bécsben is
végül úgy éltem. Kivévem
a járkálástm, a lóversenyezéstm.
Most ennyi se kell.
Kivéve verébkémet,
vele élek. Együtt kéne
meghalnunk. De Főmedvémeék?!

**Na most.
Csak ahogy pluszba**

Csak ahogy pluszba visszagondolok, baszod, úgy tudtam németül, nem is, úgy *benne voltam*, hogy Benedek E. és Arany L. népmeséit fordítottam dajcsra, és *Londonban!* Könyvnek. Cipeltem írógépet, szótárt; és plusz életrajzfilmeztünk, lógtam, loviztam, basztam a legyet, melóztam, bazmeg, legjobb verseket írtam...

(Folytatás; és bef. Böff.)

Mára már a *névelőket* elfelejtettem, egy buszra, baszod, herót felszállnom, a földszintre a szeméttel lemennem, minden, bazmeg, csak verébkémhez ülök oda, mással sehogy nem is akarok „érintkezni”, na, erről tényleg semmit, és megsimogatom Főmedvémet, posztó, fa, fotó, kő, és dumálok verébkémnek.

fore√er

Holton rólam ne szóljanak,
jó-rossz nem hozza hasznomat.
De jaj, az örökre-válás:
az is (cifra) stilizálás.
Hagyom inkább másokra,
ezt is – a sírásókra.

*

(Akarok még csinálni bármit is? Semmit is! (Se.) Egy levelet, egy telefont, egy széket arrébb rakni, kimenni.)

**Méltó befejezésül
mottó, egy régi vákuum-haikum***

(ld. Hamlet)

Két sírásó a síron túl:

A: – Rábasztunk, bazmeg.

B: – Baszod, rá se bassz, bazmeg!

A: – Baszhassuk, bazmeg.

*(Nyolcvanas-kilencvenes évek, ez)

Ikszedik álpetőfi

(Egy jóbarátnak)

Prosztatanyagobbodást
csak odáig,
míg nem tiltja
pisálásid.

*

Ha bármit tennem kell,
ha semmit nem lehet,
ne járna semmivel,
némán üvölthetek.

A fontosabb felé

(Brrr!)

Bár ezt írtam szellemesen a proszt.-ra, hogy: „Hiába, hogy felállítsa, ha pisálást leállítsa”, találtam lényegesebbet, bár iszonyú nehezet. Mert...

Ha belegondolunk, társas (jópajtások, feleség) 25-35-45 ezer és magamban játszott 18 ezer parti után életem utolsó játékát, a franciakaszinós 3 medvés-és-madárligás tornáit is ab-bahagytam (*nyomna* sok 100, ezer újabb meccs, és az 1000-nyi oldal könyvelés); ha kibírhatatlan, mikor semmi teendőm, de bármi feladat is bírhatatlan etc., akkor:

HOL TARTOK?

Közbevetés

Az abszolút-semmiben

x: -Assesemmi!

y (legyint): - Á! Lminden
(Álminden)

*

Hol tartok (folyt.)? Ott már nem, ahol utolsó egyetemi éveimben: napi 2 tornát játszottam (magam); 15-20 oldal prózát írtam; az utcára kimenni se bírtam. Nem. Eltelt 50 év. Az abszolút-semmiben tartok, de ott se, mert x és y is én vagyok. Nem tartok sehol és semmiben, a semmiben se.

CSAK ÚGY

„Mert má”

Letörök a kezem, ezt mind kézzel írtam, sérvem ki ne bon-
takozzék, meg 60 év gépírás volt elég. Adalék: más is van.
Igyekszek gyorsan beereszteni magam a lakásba, másképp be-
eresztek. (Működök ám műtét után. De meddig? Csak csuklóm
fáj fixen. Fixem csuklik.)

Meg még; állat, én

Emlékszünk erre a kis versemre? („Talált tárgy”)

A kevesebb-mint-ugyanaz
holnyi helyet se kér egészen;
semelyikfelől oldalaz
maga s más egyenesszögében.

Valahol most megelemezem, mottóba teszem. (Kötetben.)
De itt 2 dolgot: ebben, ami fontosom, tehát, azóta se ért be,
kontrázott etc. senki. Na ja, hallom. De a vers címe: *Vízjel W. S.-
nak*. Én előre letettem fejem, állat, én.

És úgy is maradt

Innen legalább kihúztam, valamit, és úgy is maradt. De benn van a *bagyjanak* és a *hékén*? Benn van.

Olyan hősök árnyékában,

mint: Utrillo,
Morris Graves,
Nicolas de Staël,
Seurat, Schiele,
Feininger, Klee,
Kurt Schwitters

s még pár lelkek-festője, igen: tényleg egy szar lennék, ha nem merném kimondani (ha már ez az egzisztencialitásom): *Bagyjanak hékén!* Ott basszák meg, *hagyjanak békén!*

De akkor jön az állkapocsgyulladás, a SOKízületi, a ták, a rák, a quaque.

(Folyt.)

A szívemre kell vigyázni. Kieshet alólam a lábam az úttest közepén. Mert jaj és jaj, én magam nem hagyhatom békén magamat, legművészetekkel se bagyhatom magam hékén (pláne nem! de mikor pedig!) és ebből már tényleg sosem lesz elég? És jaj és jaj, ha az lesz. Sz. E., Ernő úr, hogy vót az a ...?!

Mert mégis csak...

...a körvonalait (s bár négyszögesítve) tudó szalámi önkifejezésnek van értelme.

Nem volt értelme,
és
nem lesz meg értelme,
de vanni csak ennek
VAN ÉRTELME.

(Bár vonz), taszít minden közlés, de:

„Nem az, hogy egészen másféle voltam, mint az itt-megszokott. Egészen másféle voltam, mint az itt-megszokott-egészen-másféle-mint-az itt-megszokott” És még (ld. Paul Klee búcsúszava) így is túl itt, túl megszokott, túl egészen, túl másféle; és ami kimaradt.

AZ.

És nem, és mégsem

(Most az alábbiak az emberség?)

Egészen máshonnét kell néznom. Mert: „És ha a villamos megaprított volna? Ha megvakulok? Ha így kellene húznom valahogy? Bírnom? Se album festők, se filmek, se kimenni a konyhába, az utcára? Bármi?” Hogy lenne ez? Én gyenge lennék hozzá. Nem szólhatnék hát egy szót se így. De nem épp ezt mondom? Csak sérülten szabad némának lenni, vagy szólni?

TÜKRÖZŐDÉS (2008)

NAGY MÁRTA JÚLIA

Dió

Megfeketedett rajtuk a burok, száraz és szilárd, áttörhetetlen. Mindennap egy milliméterrel süllyednek lejjebb a talajban, amitől felpuhulnak. És ahogy közelebb kerülünk a télhez, sötétedik a föld, oszlani kezdenek benne a burkok; kiássuk őket, rájuk csapunk a kalapáccsal, és akkor vesszük észre, hogy a tartalmuk is töpörödött és fekete, meg főleg ehetetlen. *Hát idén már nemigen sütünk aranygaluskát, szögeztem le, majd felkúsztam a fára; hallani véltem, ahogy felnyög alattam az ág.*

Ophelia is Having Sex with Watermonsters

Víz I.

Ez a lényeg, a lépcsőzetesség,
A fokról fokra haladás: Kavicsszív
Herceg nem aprózza el, sziklatömbbé
Akarja építeni magát. Bevehető a kövek
Országá, csak öleléseinkkel forrósítsuk fel,
Repasszük meg elemeit, tegyük törmelékké,
Mint hangyák a talajt, fúrjunk járatokat belé,
Áztassuk fel a földjét, van az is a kő alatt.
*Meredhet rád, ahogy másra is, nagy szemekkel;
Amikor megkaptad, köveid hajítsd el.*

Víz II.

Miközben virul a nyár fölötte,
Egy kád vízbe fojtaná magát,
Mert nem akarja senki a hajánál fogni,
Elvonszolni magával bárhová.
Zugló felragyog, azután elsápad:
Száz hajnal így nyargalt fölötte el,
És máshol találta magát a századikra.
*Halálom úgyis a vízben lelem, tudom,
Kívánom, a zuhanyrózsa dúsan virágozzon,
Vízzirom-zuhatag, torlaszold, boríts el.
Biztos csak halálunk nekem szánt része kell.*

Víz III.

A sosem-volt halott gyerek anyjának levelére
Méltó válasz csakis a négyhetes némaság.
Négy hetet hazudott, nem tudta pontosan,
Mit látott, kettejük tetemét, vagy teste
Furcsaságát: *elkezdtem rohadni, futott*
Át az agyán, pedig elvileg még élek.
Ez lehetett egy darab belőlem, esetleg
Egy kis darab belőled, fele-fele halál,
Klóros vízben kavargó tetem,
Majd a szennyvízben utazás
Kettősünkhöz illő apoteózisa,
Mert hogy is érhetett volna méltóbb véget.
De mit tehettem volna, kihalászom,
Aztán megszáritom a késő nyári napon,
hogy tartsam az ágy fölött, befőttesüvegben?
Én nem tárolom a halott gyerekedet.
Akkora sem volt, mint a szemünkben a hideg
Az utolsó együtt töltött reggel.

Víz IV.

A régi kerékvágás, mondhatni.
Arc visszafehéredik, haj megfeketül,
Makacsul tépkedi ki az ősz szálakat,
És egy szót, egyetlenegy se mond;
Mégkísérel mindenkit ölelni,
Hogy testét klóros hab nyaldossa,
És magát a porcelánfehérnek adja el:
Ophelia fürdik, lábai széttárva,
Méhébe csorog az áttetsző zuhatag,
És vízcseppek öltik fel a régi alakját,
A tengernyi vízgyerek örökre ott marad,
Soha, soha nem hagyják többé el.
Ophelia álmában vízi szörnyeket szül,
Felmetszik ágyékát az éles kövek,
Ophelia országa így veszett el,
Elég volt hozzá a trójai küret.

Víz V.

Rothadt lélek hamarabb oszlik, kőszív könnyebben törik;
Adjátok nekem egész Zuglót, hogy bárhol megszállhassak ott.
Mert itt nem fukarkodnak a szerelem szavával,
Éltre esküsznek egy percért is. De aztán ki takarítja el
Méhünk szemetét és ágyékunk savát?
A seholse nyarában akarok rekedni, onnan nyitni
Ablakot a télre; télen a nyárra, ahol egy gróf lakik,
Bársony a mellénye, karmazsin csizmája.
Most épp csikorognak: a dermedt ágak, a poros beton,
A fogaim közt a csontdarabok; mint kopogásra
Fagyott cinegék a fákon, mint a szorongatott,
Roppanó torok. Mindenki úgy gyászol, ahogy illik,
Ahogy tud. *Azt hitted, senki sem jön utánad,
Hidd el, hamarabb, mint eddig bárki után.
Úgy nyomja el az emlékedet, mint cigarettát
A más bőrén, véletlenül – az a másik meg nem
Tudja, mibe nyúlt az égő csikken kívül.*